

SBÍRKA ZÁKONŮ ČESKÁ REPUBLIKA

Částka 35

Rozeslána dne 28. února 2001

Cena Kč 15,40

O B S A H:

89. Vyhláška Ministerstva zdravotnictví, kterou se stanoví podmínky pro zařazování prací do kategorií, limitní hodnoty ukazatelů biologických expozičních testů a náležitosti hlášení prací s azbestem a biologickými činiteli

89

VYHLÁŠKA

Ministerstva zdravotnictví

ze dne 15. února 2001,

kterou se stanoví podmínky pro zařazování prací do kategorií,
limitní hodnoty ukazatelů biologických expozičních testů
a náležitosti hlášení prací s azbestem a biologickými činiteli

Ministerstvo zdravotnictví stanoví podle § 37 odst. 1, § 39 odst. 4, § 41 odst. 1 a § 108 odst. 1 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, (dále jen „zákon“):

rizace se provádí na základě zhodnocení výskytu a rizikovosti faktorů, které mohou ovlivnit zdraví zaměstnanců a úroveň zabezpečení jeho ochrany.

§ 1

Předmět úpravy

Tato vyhláška stanoví kritéria, faktory a limity pro zařazování prací do kategorií, limitní hodnoty ukazatelů biologických expozičních testů a náležitosti hlášení prací s azbestem a biologickými činiteli.

§ 3

(1) Do první kategorie se zařazují práce vykonávané za podmínek, při nichž podle současné úrovně poznání není pravděpodobný nepříznivý vliv na zdraví zaměstnance.

Zařazování prací do kategorií

§ 2

(K § 37 zákona)

Zařazení prací do jedné ze čtyř kategorií (dále jen „kategorizace“) vyjadřuje souhrnné hodnocení úrovně zátěže zaměstnance faktory rozhodujícími ze zdravotního hlediska o kvalitě pracovních podmínek. Katego-

(2) Do druhé kategorie se zařazují práce, při nichž ukazatele faktorů, jímž jsou zaměstnanci vystaveni, (dále jen „expozice“) nepřekračují hygienické limity stanovené zvláštním právním předpisem upravujícím ochranu zdraví zaměstnanců a touto vyhláškou, ale nelze vyloučit, že při této mříze expozice se neprojeví u vnímatelných jedinců nepříznivé účinky na zdraví. Do této kategorie se zpravidla dále zařazují práce, pro jejichž vykonávání jsou zvláštními právními předpisy stanoveny požadavky na zdravotní způsobilost osob,

které takovou práci vykonávají,¹⁾ a práce, o nichž takto rozhodne orgán ochrany veřejného zdraví.

(3) Do třetí kategorie se zařazují práce, při nichž není expozice zaměstnanců faktorům spolehlivě snížena technickými opatřeními na úroveň stanovenou hygienickými limity a pro zajištění ochrany zdraví zaměstnanců je proto nezbytné využívat osobní ochranné prostředky, organizační a jiná ochranná opatření (dále jen „ochranná opatření“).

(4) Do čtvrté kategorie se zařazují práce a pracovní procesy spojené s vysokým rizikem ohrožení zdraví, které nelze zcela vyloučit ani při používání dostupných a použitelných ochranných opatření.

(5) Faktory a limity pro zařazení prací do kategorie druhé až čtvrté podle měřitelných faktorů jsou uvedeny v příloze č. 1. Práce, při kterých jsou hodnoty těchto faktorů příznivější, než odpovídá druhé kategorii, se zařazují do první kategorie. Práce, jejichž povaha neumožňuje zařazení do kategorií podle kritérií uvedených v části A přílohy č. 1, se zařazují do kategorií na podkladě současných znalostí o jejich vlivu na zdraví zaměstnanců. Příkladový seznam je uveden v části B přílohy č. 1. Při zařazování konkrétních prací do kategorií se bere v úvahu vzájemné ovlivňování účinků jednotlivých faktorů, pokud je toto ovlivňování na podkladě současných vědeckých poznatků známé.

§ 4

(1) Práce spojená s expozicí několika faktorům se zařadí do kategorie odpovídající nejnepříznivěji hodnocenému faktoru.

(2) Odborné podklady pro zařazení dané práce do kategorie musí být zjištěny a vyhodnoceny v souladu s požadavky zvláštního právního předpisu upravujícího ochranu zdraví zaměstnanců.

(3) Hodnocení zářeže zaměstnanců ionizujícím zářením jako jedním z faktorů pracovních podmínek upravuje zvláštní právní předpis.²⁾

§ 5

Limitní hodnoty ukazatelů biologických expozičních testů (K § 39 zákona)

(1) Biologické expoziční testy jsou jedním z prostředků hodnocení expozice skupin zaměstnanců nebo jednotlivých zaměstnanců chemickým látkám na zá-

kladě stanovení vhodných determinantů ve vzorcích biologického materiálu odebraného exponovaným osobám ve vhodnou dobu.

(2) Limitní hodnoty ukazatelů biologických expozičních testů, jejichž překročení svědčí o zvýšení expozice chemickým látkám nad hygienicky přípustnou úroveň, a doby odběru biologického materiálu jsou uvedeny v příloze č. 2.

§ 6

Náležitosti hlášení prací s azbestem a jiných prací, které mohou být zdrojem expozice azbestu

(K § 41 zákona)

(1) Hlášení o provádění prací s azbestem a jiných prací, které mohou být zdrojem expozice azbestu, včetně prací při odstraňování staveb nebo jejich částí, konstrukcí, zařízení, instalací nebo výrobků, jejichž součástí je azbest, se podává orgánu ochrany veřejného zdraví příslušnému podle místa konání práce.

(2) Hlášení musí obsahovat tyto údaje:

- obchodní jméno, identifikační číslo organizace, sídlo právnické osoby nebo místo podnikání u fyzické osoby, která je zaměstnavatelem,
- místo vykonávaných prací, jejich povaha, pravděpodobná doba jejich trvání, druh a množství azbestu, pokud je lze určit, vymezení kontrolovaného pásma a způsob zajištění jeho nepřístupnosti nepovolaným osobám,
- technologické postupy, které budou používány v zájmu omezení expozice zaměstnanců prachu azbestu,
- technická zařízení a organizační opatření k zajištění ochrany zdraví zaměstnanců vykonávajících práci s azbestem a materiály obsahujícími azbest a pro ochranu jiných osob přítomných na pracovišti a v blízkosti pracoviště,
- vybavení zaměstnanců pracujících v kontrolovaném pásmu ochranným oděvem a osobními ochrannými prostředky k zamezení expozice azbestu dýchacím ústrojím, místo a způsob jejich ukládání, zajištění jejich kontroly po použití, jejich čištění a praní a případná likvidace,
- zajištění sanitárních zařízení a prostorů pro jídlo, pití a kouření pro zaměstnance,
- způsob manipulace s odpady obsahujícími azbest,

¹⁾ Například § 13 a 14 směrnice č. 49/1967 Věstníku Ministerstva zdravotnictví o posuzování zdravotní způsobilosti k práci, oznámené v částce 2/1968 Sb., ve znění výnosu č. 17/1970 Věstníku Ministerstva zdravotnictví, oznámeného v částce 20/1970 Sb., a vyhlášky č. 31/1993 Sb.; zákon č. 18/1997 Sb., o mimořádném využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon) a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění zákona č. 83/1998 Sb., zákona č. 71/2000 Sb. a zákona č. 132/2000 Sb.

²⁾ Zákon č. 18/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

- popis určených prostředků a způsob technologie jejich sbírání a odstraňování z pracoviště,
- h) zajištění závodní preventivní péče o zaměstnance, jméno a příjmení lékaře a místo provozování zdravotnického zařízení vykonávajícího tuto péči, jde-li o fyzickou osobu, a název a sídlo, jde-li o zdravotnické zařízení jako právnickou osobu,
  - i) jméno a příjmení a kvalifikaci osoby odpovědné za plnění úkolů zaměstnavatele v péči o bezpečnost a ochranu zdraví při práci,
  - j) způsob zajištění kontroly koncentrace azbestu v pracovním ovzduší a způsob zajištění dokumentace o evidenci jednotlivých zaměstnanců exponovaných azbestu.

§ 7

Náležitosti hlášení zacházení s biologickými činiteli (K § 41 zákona)

(1) Hlášení podle § 41 odst. 1 zákona podává zaměstnavatel, na jehož pracovištích budou nově používány biologické činitely skupin 2 až 4, místně příslušnému orgánu ochrany veřejného zdraví; seznam těchto biologických činitelů je uveden ve zvláštním právním předpisu upravujícím ochranu zdraví zaměstnanců.

(2) Hlášení musí obsahovat

- a) obchodní jméno a identifikační číslo organizace, dále sídlo právnické osoby nebo místo podnikání u fyzické osoby, která je zaměstnavatelem,
- b) jméno a příjmení a kvalifikaci osoby odpovědné za plnění úkolů zaměstnavatele v péči o bezpečnost a ochranu zdraví při práci,
- c) popis činností, při nichž jsou nebo mohou být zaměstnanci exponováni působení biologických činitelů skupin 2 až 4, a hodnocení míry rizika spojeného s jejich vykonáváním,
- d) návrh na zařazení jednotlivých prací do kategorií,
- e) popis uskutečněných a plánovaných ochranných opatření,
- f) jméno a příjmení lékaře a místo provozování zdravotnického zařízení vykonávajícího pro tyto činnosti závodní preventivní péči, jde-li o fyzickou osobu, a název a sídlo, jde-li o zdravotnické zařízení jako právnickou osobu,
- g) havarijní plán obsahující opatření k ochraně pracovníků před expozicí biologickým činitelům tříd 3 a 4, která může vzniknout v důsledku selhání ochranných opatření,
- h) výčet a popis prostředků umožňujících shromažďování, ukládání a likvidaci odpadů obsahujících biologické činitely skupin 2 až 4 a způsoby jejich dekontaminace a dezinfekce.

(3) Hodnocení rizika podle odstavce 2 písm. c) při pracích spojených s expozicí více skupinám biologických činitelů musí postihovat všechny nebezpečné biologické činitele, které se mohou na pracovišti vyskytovat, a musí zahrnovat

- a) rozbor typu, rozsahu a doby expozice zaměstnance biologickým činitelům skupin 2 až 4, o nichž je zaměstnavatelem známo, že jsou přítomny nebo je podezření na jejich přítomnost u lidí nebo zvířat v materiálech a vzorcích, které jim byly odebrány,
- b) rozbor nejistot, pokud jde o jejich přítomnost v těchto materiálech nebo vzorcích,
- c) rozvahu o riziku onemocnění nemocemi z povolání i jinými s prací souvisejícími onemocněními, která nejsou zařazena do seznamu nemocí z povolání uvedeného ve zvláštním právním předpisu,³⁾ včetně nepříznivých účinků na zdraví exponovaných zaměstnanců daných alergenními nebo toxicími vlastnostmi biologických činitelů.

(4) Popis ochranných opatření podle odstavce 2 písm. e) musí obsahovat údaje

- a) o úpravách pracovních procesů a o technických opatřeních sloužících k vyloučení nebo omezení úniku biologických činitelů skupin 2 až 4 při práci a při jejich přepravě do pracovního prostředí,
- b) o rozsahu úprav pracovních a pomocných prostor a o jejich prostorových dispozicích,
- c) o postupech používaných při odebírání, manipulaci a zpracování vzorků materiálů lidského nebo živočišného původu,
- d) o vybavení pracoviště šatnami, umývárnami, sprchami, záchody a místnostmi pro zaměstnance,
- e) o vybavení zaměstnanců osobními ochrannými pracovními prostředky, včetně ochranného oblečení, jejich kontroly před použitím, čištění a desinfekcí po použití, jejich ukládání, zajištění oprav a údržby, a o způsobech likvidace prostředků pro jedno použití,
- f) o zajištění první pomoci a desinfekci kůže,
- g) o rozsahu a způsobech uplatňování režimových opatření, zejména zákazu jídla, pití a kouření v prostorech, kde je nebezpečí expozice biologickým činitelům,
- h) o testech používaných ke zjišťování přítomnosti biologických činitelů skupin 2 až 4 mimo určená pracovní místa nebo uzavřená zařízení, pokud je používání takových testů při daném zacházení s biologickými činiteli účelné a technicky možné,
- i) o hygienických opatřeních, jejichž účelem je za-

³⁾ Nařízení vlády č. 290/1995 Sb., kterým se stanoví seznam nemocí z povolání.

- mezení nebo snížení neúmyslného přenosu nebo úniku biologického činitele z pracoviště,
- j) o zajištění specifické odolnosti zaměstnanců (například očkováním),
- k) o výsledcích projednaných opatření k předcházení a omezení rizik s příslušným orgánem ochrany veřejného zdraví.

Závěrečná ustanovení

§ 8

Zrušují se:

1. směrnice o hygienických požadavcích na pracovní prostředí, uveřejněná pod č. 46/1978 sb. Hygienické předpisy a oznámená v částce 21/1978 Sb.;
2. směrnice, kterými se mění a doplňují směrnice č. 46/1978 sb. Hygienické předpisy o hygienických požadavcích na pracovní prostředí, uveřejněná pod č. 66/1985 sb. Hygienické předpisy a oznámené v částce 16/1985 Sb.;
3. výnos, kterým se mění směrnice č. 46/1978 sb. Hygienické předpisy o hygienických požadavcích na pracovní prostředí, ve znění směrnic č. 66/1985 sb. Hygienické předpisy, uveřejněný pod č. 77/1988 sb. Hygienické předpisy a oznámený v částce 9/1989 Sb.;
4. směrnice o poskytování ochranných nápojů při práci v horkých provozech, uveřejněná pod č. 30/1964 sb. Hygienické předpisy a oznámená v částce 14/1982 Sb.;
5. směrnice o hygienických zásadách pro práce s lasurem, uveřejněná pod č. 61/1982 sb. Hygienické předpisy a oznámená v částce 14/1982 Sb.;
6. směrnice o hygienických zásadách pro práce s chemickými karcinogeny, uveřejněná pod č. 64/1984 sb. Hygienické předpisy a oznámená v částce 1/1985 Sb.;
7. výnos, kterým se mění a doplňují směrnice č. 64/1984 sb. Hygienické předpisy o hygienických zásadách pro práce s chemickými karcinogeny, uveřejněný pod č. 76/1990 sb. Hygienické předpisy a oznámený v částce 33/1990 Sb.;
8. směrnice o ochraně zdraví pracujících před účinky škodlivé prašnosti v organizacích podléhajících hornímu zákonu, uveřejněná pod č. 31/1966 sb. Hygienické předpisy a oznámená v částce 8/1967 Sb.;
9. směrnice o ochraně zdraví před nepříznivými účinky benzenu, uveřejněná pod č. 37/1974 sb. Hygienické předpisy a oznámená v částce 13/1974 Sb.;

10. směrnice o hygienických požadavcích na stacionární stroje a technická zařízení, uveřejněná pod č. 40/1976 sb. Hygienické předpisy a oznámená v částce 20/1976 Sb.;
11. nejvyšší přípustné hodnoty hluku a vibrací – příloha k vyhlášce č. 13/1977 Sb., o ochraně zdraví před nepříznivými účinky hluku a vibrací, uveřejněná pod č. 41/1977 sb. Hygienické předpisy a oznámená v částce 4/1977 Sb.;
12. směrnice, jimiž se stanoví způsob měření a hodnocení hluku a ultrazvuku v pracovním prostředí, uveřejněné pod č. 42/1977 sb. Hygienické předpisy a oznámené v částce 4/1977 Sb.;
13. směrnice, jimiž se stanoví způsob měření a hodnocení hluku ve stavbách pro bydlení, ve stavbách občanského vybavení a ve venkovním prostoru, uveřejněné pod č. 43/1977 sb. Hygienické předpisy a oznámené v částce 4/1977 Sb.;
14. směrnice, jimiž se stanoví způsob měření a hodnocení hluku z leteckého provozu, uveřejněné pod č. 44/1977 sb. Hygienické předpisy a oznámené v částce 4/1977 Sb.;
15. směrnice, jimiž se stanoví způsob měření a hodnocení vibrací, uveřejněné pod č. 53/1980 sb. Hygienické předpisy a oznámené v částce 32/1980 Sb.;
16. směrnice o hygienických požadavcích na pojízdné stroje a technická zařízení, uveřejněné pod č. 7/1985 sb. Hygienické předpisy a oznámené v částce 7/1985 Sb.;
17. směrnice o hygienických požadavcích na výstavbu a provoz radiodiagnostických a radioterapeutických pracovišť rentgenových oddělení, uveřejněné pod č. 67/1985 sb. Hygienické předpisy a oznámené v částce 34/1985 Sb.;
18. vyhláška č. 13/1977 Sb., o ochraně zdraví před nepříznivými účinky hluku a vibrací;
19. vyhláška č. 45/1966 Sb., o vytváření a ochraně zdravých životních podmínek;
20. vyhláška č. 408/1990 Sb., o ochraně zdraví před nepříznivými účinky elektromagnetického záření;
21. směrnice o hygienických požadavcích pro práci se svítivými radioaktivními barvami, uveřejněná pod č. 42/1959 ve Věstníku Ministerstva zdravotnictví ČSR a oznámená v částce 26/1987 Sb.

§ 9

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem vyhlášení.

Ministr:

prof. MUDr. Fišer, CSc. v. r.

Kritéria kategorizace prací

Část A

Kategorizace podle faktorů

1. Prach

Kategorie druhá

Do druhé kategorie náleží práce, při nichž jsou zaměstnanci exponováni

- a) prachu, jehož průměrné expoziční limity v pracovním ovzduší jsou vyšší než 30 % hodnoty přípustného expozičního limitu (dále jen PEL) pro daný druh prachu stanovené zvláštním právním předpisem upravujícím ochranu zdraví zaměstnanců, tuto hodnotu však nepřekračují,
- b) prachu obsahujícímu vlákna chrysotilu, jejichž průměrné expoziční limity v pracovním ovzduší jsou v rozmezí hodnot od 0,2 vlákna.cm⁻³ do 0,6 vlákna.cm⁻³ nebo vlákna jiných druhů asbestu nebo jejich směsi včetně směsí s chrysotilem, jejichž průměrné expoziční limity jsou v rozmezí hodnot od 0,1 do 0,3 vlákna.cm⁻³.

Práce, které nejsou spojeny s každodenní expozicí azbestu, se zařazují se do 2. kategorie tehdy, pokud je expozice zaměstnanců charakterizovaná součinem průměrné osmihodinové koncentrace vláken chrysotilu [vl.cm⁻³] a počtu dnů práce spojených s expozicí (dále vláknodny) v tříměsíčním období vyšší než 12 vláknodnů.cm⁻³, nepřekračuje však hodnotu 36 vláknodnů.cm⁻³. Pro vlákna jiných druhů asbestu a jejich směsi včetně směsí, které obsahují chrysotil, je rozmezí hodnot charakterizujících druhou kategorii od 6 do 18 vláknodnů.cm⁻³.

Kategorie třetí

Do třetí kategorie náleží práce, při nichž jsou zaměstnanci exponováni

- a) prachu, jehož průměrné expoziční limity v pracovním ovzduší jsou vyšší než PEL pro daný druh prachu, avšak nepřekračují trojnásobek této hodnoty,
- b) prachu obsahujícímu vlákna azbestu, jehož průměrné expoziční limity v pracovním ovzduší jsou vyšší, než PEL pro daný druh azbestu, avšak nejsou vyšší než trojnásobek této hodnoty; jde-li o směs různých druhů azbestu použije se vždy jako kriteriální hodnota PEL pro amfibolové azbesty.

Práce, které nejsou spojeny s každodenní expozicí azbestu, se zařazují se do třetí kategorie tehdy, pokud hodnoty vláknodnů.cm⁻³, které charakterizují expozici různým druhům azbestu nebo jejich směsím, jsou vyšší, než je uvedeno pro druhou kategorii, nepřekračují však trojnásobek těchto hodnot.

Kategorie čtvrtá

Do čtvrté kategorie náleží práce, při nichž jsou zaměstnanci exponováni prachu, jehož koncentrace jsou vyšší než je uvedeno pro třetí kategorii.

2. Chemické látky

Základním kritériem kategorizace prací spojených s expozicí zaměstnanců chemickým látkám je hodnocení výsledků koncentrace těchto látek v pracovním ovzduší v dýchací zóně zaměstnance. Protože však dýchací ústrojí nemusí být jedinou cestou vstupu chemických látek do organismu exponované osoby a na expozici se může podílet i vstup zažívacím ústrojím a kůží a množství látky přijaté dýchacím ústrojím může poměrně výrazně kolísat zejména v závislosti na plicní ventilaci, berou se v odůvodněných případech v úvahu vedle výsledků měření koncentrace látek v pracovním ovzduší také výsledky vyšetření zaměstnanců pomocí biologických expozičních testů a schopnost některých látek pronikat do organismu jinými cestami vstupu např. neporušenou kůží.

Práce spojené s expozicí chemickým látkám uvedeným v seznamu chemických karcinogenů a mutagenů ve zvláštním právním předpisu upravujícím ochranu zdraví zaměstnanců a další chemické látky označené větou R 45, R 46 a R 49 se kategorizují podle stejných kriterií jako jiné chemické látky. Pokud nejsou pro tyto látky stanoveny PEL nebo NPK-P v pracovním ovzduší, kategorizují se práce s nimi individuálně na podkladě hodnocení typu, míry a trvání expozice.

Dále jsou uvedeny zásady kategorizace látek podle výsledků sledování jejich koncentrace v pracovním ovzduší.

Kategorie druhá

Do druhé kategorie náleží práce, při nichž jsou zaměstnanci exponováni

- a) chemickým látkám v pracovním ovzduší, jejichž průměrné celosměnové koncentrace stanovené zvláštním právním předpisem upravujícím ochranu zdraví zaměstnanců jsou vyšší než 0,3 PEL, avšak nepřekračují PEL ani nejvyšší přípustnou koncentraci (dále NPK-P),
- b) směsi chemických látek s předpokládaným aditivním účinkem, jestliže je součet podílů celosměnových průměrných koncentrací jednotlivých látek v ovzduší z jejich PEL vyšší než 0,3 ale nižší než 1.

Kategorie třetí

Do třetí kategorie náleží práce, při nichž jsou zaměstnanci exponováni

- a) chemickým látkám, jejichž celosměnné průměrné koncentrace v pracovním ovzduší překračují hodnotu PEL, nepřekračují však NPK-P,
- b) směsi chemických látek s předpokládaným aditivním účinkem, jestliže je součet podílů celosměnových průměrných koncentrací jednotlivých látek v ovzduší z jejich PEL vyšší nebo roven 1 ale nižší než 2,
- c) látkám s výraznými alergenními účinky označené větami R 42 nebo R 43 podle zvláštního předpisu⁵.

Kategorie čtvrtá

Do čtvrté kategorie náleží práce, při nichž jsou překročena kritéria pro třetí kategorii.

3. Hluk

Kategorie druhá

Do druhé kategorie náleží práce, při nichž jsou zaměstnanci exponováni hluku jehož hodnoty překračují nejvyšší přípustné hodnoty stanovené zvláštním právním předpisem⁴⁾ snížené o 15 dB, avšak nejvyšší přípustné hodnoty nepřekračují.

Kategorie třetí

Do třetí kategorie náleží práce při nichž jsou zaměstnanci exponováni hluku, jehož hodnoty překračují nejvyšší přípustné hodnoty o méně než 20 dB.

Kategorie čtvrtá

Do čtvrté kategorie náleží práce, při nichž jsou zaměstnanci exponováni hluku, jehož hodnoty jsou vyšší než je uvedeno u třetí kategorie.

Do čtvrté kategorie se zařadí bez ohledu na výsledky měření hluku též jakékoli hlučné práce, při kterých je u skupiny zaměstnanců vykonávajících tyto práce zjištěn biologickým hodnocením škodlivosti hluku průměrný přírůstek ztrát sluchu svědčící pro závažnou expozici hluku.

Pod pojmem hluk se pro účely této vyhlášky rozumí hluk v rozsahu od 1 Hz do 40 kHz.

Nejvyššími přípustnými hodnotami hluku jsou pro účely kategorizace hodnoty nekorigované na druh činnosti.

4. Vibrace

Kategorie druhá

Do druhé kategorie náleží práce, při kterých jsou zaměstnanci exponováni vibracím, jejichž průměrná vážená hladina zrychlení pro běžnou dobu pracovního dne 8 hod. $L_{aw,8h}$ je vyšší než nejvyšší přípustné hodnoty stanovené zvláštním právním předpisem⁴⁾ snížené o 10 dB, avšak nejvyšší přípustné hodnoty nepřekračují.

Kategorie třetí

Do třetí kategorie náleží práce, při nichž jsou zaměstnanci exponováni vibracím, jejichž průměrná vážená hladina zrychlení pro běžnou dobu trvání pracovního dne 8 h, $L_{aw,8h}$ překračuje nejvyšší přípustné hodnoty, avšak o méně než 10 dB.

Kategorie čtvrtá

Do kategorie náleží práce, při nichž jsou zaměstnanci exponováni vibracím, jejichž hodnoty zrychlení překračují hodnoty stanovené pro třetí kategorii.

Nejvyššími přípustnými hodnotami vibrací jsou pro účely kategorizace hodnoty nekorigované na druh činnosti.

⁴⁾ Nařízení vlády č. 502/2000 Sb., o ochraně zdraví před nepříznivými účinky hluku a vibrací.

5. Neionizující záření a elektromagnetická pole

Kategorie druhá

Do druhé kategorie náleží práce

- a) s lasery zařazenými do třídy III a;⁵⁾
- b) při nichž jsou zaměstnanci exponováni ultrafialovému, viditelnému nebo infračervenému záření z technologických zdrojů, jehož hodnoty překračují 30 % nejvyšších přípustných hodnot stanovených zvláštním předpisem,⁵⁾ ale nejvyšší přípustné hodnoty nepřekračují;
- c) vykonávané v prostředí, v němž se pohybují hodnoty elektromagnetických nebo magnetických polí o frekvenci od 0,1 Hz do 300 GHz v rozmezí 30 % až 100 % nejvyšších přípustných hodnot stanovených zvláštním právním předpisem.⁵⁾

Kategorie třetí

Do třetí kategorie náleží práce

- a) při nichž jsou zaměstnanci exponováni ultrafialovému záření nebo viditelnému záření nebo infračervenému záření z technologických zdrojů, jehož hodnoty překračují nejvyšší přípustné hodnoty stanovené zvláštním právním předpisem,⁵⁾
- b) vykonávané v prostředí, v němž intensita elektromagnetických nebo magnetických polí překračuje nejvyšší přípustné hodnoty přičemž fyzikální povaha těchto polí umožňuje ochranu zaměstnanců osobními ochrannými prostředky,
- c) s lasery třídy III.b a IV.

Kategorie čtvrtá

Není definována.

6. Ionizující záření

Kategorie druhá

Do druhé kategorie náleží práce se zdroji ionizujícího záření vykonávané pracovníky kategorie A podle zvláštního právního předpisu a práce vykonávané pracovníky státního dozoru nad jadernou bezpečností a radiační ochranou.²⁾

Kategorie třetí

Není definována.

Kategorie čtvrtá

Není definována.

⁵⁾ Nařízení vlády č. 480/2000 Sb., o ochraně zdraví před neionizujícím zářením.

7. Fyzická zátěž

Kategorie druhá

Do druhé kategorie náleží práce

- a) převážně dynamická, vykonávaná velkými svalovými skupinami, při níž:
  - aa) celosměnový energetický výdej (netto) je u mužů v rozmezí od 4,5 MJ do 6,8 MJ u žen od 3,4 MJ do 4,5 MJ,
  - ab) minutový přípustný energetický výdej (netto) se pohybuje v rozmezí 400 až 575 W ($24,1 - 34,5 \text{ kJ} \cdot \text{min}^{-1}$) u mužů a v rozmezí 240 až 395 W ($14,5 - 23,7 \text{ kJ} \cdot \text{min}^{-1}$) u žen,
  - ac) směnová průměrná srdeční frekvence se pohybuje v rozmezí 92 až 102 tepů.min⁻¹ u mužů i žen, přičemž minutová srdeční frekvence při hlavní pracovní operaci nepřekročí ani krátkodobě 140 tepů.min⁻¹,
- b) vykonávaná malými svalovými skupinami při převaze dynamické složky, při níž se:
  - ba) průměrná celosměnově vynakládaná svalová síla pohybuje od 15 % Fmax při maximálně 13 500 vykonávaných pohybech za směnu do 30 % Fmax při maximálně 7 200 vykonávaných pohybech za směnu přičemž pracovní úkony s použitou silou nad 60 % Fmax se vyskytují maximálně 600x za směnu a vynakládané síly ani občasné nepřekročí 70 % Fmax,
  - bb) počty pohybů vykonávaných malými svalovými skupinami ruky a prstů např. při práci s klávesnicí nesmí překročit při vynakládaných svalových silách 3 % Fmax hodnotu 110, u 6 % Fmax hodnotu 90/min.,
  - c) vykonávána malými svalovými skupinami při převaze statické zátěže, při níž se průměrná celosměnově vynakládaná svalová síla pohybuje v rozmezí od 6 do 10 % Fmax a vynakládané síly ani občasné nepřekročí 45 % Fmax,
  - d) při které hmotnost břemen ručně přemisťovaných muži nepřekračuje 30 kg a hmotnost břemen ručně přemisťovaných ženami nepřekračuje 10 kg.

Kategorie třetí

Do třetí kategorie náleží práce

- a) převážně dynamická, vykonávaná velkými svalovými skupinami, při níž:
  - aa) celosměnový energetický výdej (netto) nepřekračuje 8,25 MJ u mužů a 5,1 MJ u žen,
  - ab) minutový přípustný energetický výdej (netto) nepřekročí 690 W ($45,1 \text{ kJ} \cdot \text{min}^{-1}$) u mužů a 450 W ($27,1 \text{ kJ} \cdot \text{min}^{-1}$) u žen,
  - ac) směnová průměrná srdeční frekvence nepřekračuje u mužů i žen hodnotu 117 tepů.min⁻¹, přičemž minutová srdeční frekvence při hlavní pracovní operaci nepřekročí ani krátkodobě hodnotu 150 tepů.min⁻¹,
- b) vykonávaná malými svalovými skupinami s převahou dynamické složky, při níž:
  - ba) průměrná celosměnově vynakládaná svalová síla překračuje hodnoty určené pro druhou kategorii nepřesahuje však 36 % Fmax, počty vykonávaných pohybů horních končetin jsou vyšší než hodnoty uvedené v kategorii 2, nepřekračují však 8 600 pohybů za směnu, počty úkonů s vynakládanou silou nad 60 %Fmax jsou vyšší než v kategorii 2, přičemž vynakládané síly ani občasné nepřekročí 75 % Fmax,

- bb) počet pohybů vykonávaných malými svalovými skupinami ruky a prstů v závislosti na svalové síle je vyšší než hodnoty uvedené pro kategorii 2,
- c) vykonávaná malými svalovými skupinami při převaze statické složky zátěže, při niž průměrná celosměnová svalová síla je vyšší než u kategorie 2, ale nepřekročí 15 % Fmax a vynakládané síly ani občasně nepřekročí 54 % Fmax,
- d) při které hmotnost břemen ručně přemisťovaných překračuje hodnoty v kategorii 2, přičemž nepřekračuje 50 kg u mužů a 15 kg u žen.

Kategorie čtvrtá

Do čtvrté kategorie náleží práce, při nichž jsou překračovány hodnoty uvedené pro třetí kategorii.

Kategorie čtvrtá není definována pro ty položky, pro které není u třetí kategorie uvedena horní hranice hodnot.

8. Pracovní poloha

Kategorie druhá:

Do kategorie 2 náleží práce vykonávaná při hlavní pracovní činnosti převážně v základní pracovní poloze vsedě, vstoje nebo při střídání poloh, přičemž v průběhu práce se mohou vyskytnout i jednorázové změny poloh, a to předklonu trupu od 20° do 60°, záklonu trupu do 20°, záklonu hlavy do 20°, předklonu hlavy od 15° do 25°, rotace hlavy jednostranně do 15° zdvižení paží bez opory 20° do 60°. Doba trvání pracovních úkonů spojených s uvedenými polohami se pohybuje v rozmezí 1 až 8 minut v nepřímé závislosti na velikosti úhlu a přímé závislosti na frekvenci pohybů. Celková doba práce nepřekračuje přitom 160 minut za směnu. Nepřijatelné pracovní polohy (rotace trupu větší než 60°, vkleče, vleže, záklon a rotace hlavy je větší než 15°, předklon hlavy větší než 25°, předklon trupu větší než 60°, asymetrická poloha trupu, výpon, extrémní polohy v kloubech končetin), které nejsou součástí hlavní pracovní operace, ale mohou se vyskytnout v průběhu směny, nesmějí překročit celkově 15 minut za směnu.

Kategorie třetí :

Do kategorie 3. náleží práce vykonávané za podmínek, které překračují limity stanovené v kategorii 2 a uspořádání pracovních míst není v souladu s požadavky zvláštěho právního předpisu upravujícího ochranu zdraví zaměstnanců a práce, při nichž se vyskytují nepřípustné pracovní polohy při hlavní pracovní činnosti.

Do kategorie 3 jsou též zařazovány a práce, při nichž se vyskytují nepřípustné pracovní polohy při hlavní pracovní činnosti.

Kategorie čtvrtá :

Není definována.

9. Zátěž teplem

Kategorie druhá

Není definována.

Kategorie třetí

Do třetí kategorie náleží práce vykonávaná za podmínek, kdy nejsou dodržovány mikroklimatické podmínky celosměnově anebo krátkodobě únosné a jsou nutná režimová opatření.

Kategorie čtvrtá

Není definována.

10. Zátěž chladem

Kategorie druhá

Do druhé kategorie náleží práce spojené převážně s trvalým pobytom venku v zimním období. Trvalá práce v prostorách, v nichž jsou v zájmu technologických požadavků uměle udržovány hodnoty mikroklimatických parametrů na hodnotách nižších než odpovídá tepelným podmínkám přípustným pro daný energetický výdej. Práce spojená se střídáním pobytu v teple a v chladu, např. v chladících a mrazících výrobcích více než patnáctkrát za směnu.

Kategorie třetí

Do třetí kategorie náleží práce vykonávané po dobu delší než čtyři hodiny za směnu v prostorách, v nichž je teplota vzduchu udržována uměle na teplotě +4 °C a nižší a nebo po dobu souhrnně delší než 1 hodina za směnu při teplotách nižších než -5 °C.

Kategorie čtvrtá

Není definována.

11. Psychická zátěž

Kategorie druhá

Do druhé kategorie náleží práce vykonávané více než polovinu pracovní směny

- a) monotónní,
- b) ve vnučeném pracovním tempu,
- c) trvalé vkládání dat do počítače,
- d) ve třísměnném nebo nepřetržitém pracovním režimu,
- e) spojené s opakujícími se psychicky zatěžujícími faktory.

Kategorie třetí

Do třetí kategorie

- a) náleží práce, při nichž působí současně dva nebo více faktorů uvedených pro druhou kategorii,
- b) práce při rotaci směn v intervalech delších než jeden pracovní týden,
- c) práce vyžadující průběžné sledování složitých procesů a panelů, s velkým počtem sdělovačů spojená s nutností rychlých a přesných reakcí (zásahů).

Kategorie čtvrtá

Není definována.

12. Zraková zátěž**Kategorie druhá**

Do druhé kategorie náleží práce vykonávaná více než polovinu pracovní směny, jejíž povaha vyžaduje

- a) rozeznávání kritických detailů, charakterizovaných hodnotou poměrné pozorovací vzdáleností kolem 3000 (0,0003 radiánu) a malým kontrastem,
- b) používání zvětšovacích přístrojů a pomůcek,
- c) sledování obrazovek nebo používání jiných technických vizuálních zařízení.

Kategorie třetí

Do třetí kategorie náleží trvale vykonávaná práce, při níž

- a) dochází k technicky neodstranitelnému oslňování,
- b) se vyskytuje kombinace faktorů uvedených v kategorii druhé.

Kategorie čtvrtá

Není definována.

13. Práce s biologickými činiteli**Kategorie druhá**

Není definována.

Kategorie třetí

Do třetí kategorie náleží práce, při nichž jsou zaměstnanci exponováni biologickým činitelům zařazeným do skupiny 2. podle zvláštního právního předpisu upravujícího ochranu zdraví zaměstnanců, pokud je tato expozice nedílnou nikoliv pouze nahodilou součástí této prací, a dále práce při nichž jsou zaměstnanci exponováni biologickým činitelům zařazeným do skupiny 3.

Kategorie čtvrtá

Do čtvrté kategorie náleží práce, při nichž jsou pracovníci exponováni biologickým činitelům zařazeným do skupiny 4. a práce s biologickými činiteli zařazenými do skupiny 3., které jsou tímto právním předpisem označeny jako biologické činitelé, které mohou být přičinou persistentní nebo latentní infekce anebo vyvolávají onemocnění, jejichž klinické projevy se rozvinou popřípadě až po řadě let, dále onemocnění, která mají velmi dlouhou inkubační dobu, onemocnění, jejichž projevy se bez ohledu na léčení opakují po dlouhou dobu a onemocnění, která mohou mít vážné dlouhodobé následky.

Část B

Seznam příkladových prací, jejichž povaha neumožňuje zařazení do kategorií podle kritérií uvedených v části A

Práce zařazené do druhé kategorie

Práce v laboratořích chemických, restaurátorských, preparátorských a práce v konzervátorských dílnách.

Práce, pro jejíž výkon je předepsáno zvláštními předpisy vstupní lékařské a psychologické vyšetření.

Práce střelmistrů v dolech a lomech.

Práce hlasatelů při živém vysílání v televizi.

Práce geologů v dolech a lomech.

Práce v ozbrojené složce celní správy.

Práce zařazené do třetí kategorie

Práce lékařských operačních týmů.

Práce, při které se vyskytují u zaměstnanců nemoci z povolání, u nichž je prokázán příčinný vztah k současnému stavu pracovních podmínek, přičemž nelze výskyt těchto onemocnění pokládat za nahodilý.

Práce, při níž se vyskytují u zaměstnanců statisticky významně častěji nemoci, které lze pokládat podle současného stavu poznání za nemoci související s prací.

Práce při pracovních procesech zařazených mezi pracovní procesy s rizikem chemické karcinogenity.

Parenterální aplikace cytostatik na zdravotnických pracovištích specializovaných na chemoterapii onkologických onemocnění.

Práce s kapalnými raketovými pohonnými hmotami.

Práce s vysoce nebezpečnými látkami uvedenými v seznamu č. 1, přílohy č. 1 zvláštního právního předpisu.⁶⁾

Práce v hyperbarickém prostředí.

Práce záchranářů.

Práce komínků při čištění komínů a kouřových tahů.

Práce hasičů.

Práce zařazené do čtvrté kategorie

Práce při desinsekcji budov a jiných objektů plynnými toxicckými nebo vysoce toxicckými chemickými látkami nebo přípravky.

⁶⁾ Vyhláška č. 50/1997 Sb., kterou se provádí zákon o některých opatřeních souvisejících se zákazem chemických zbraní.

Příloha č. 2 k vyhlášce č. 89/2001 Sb.

Limitní hodnoty ukazatelů biologických expozičních testů v moči

Látka	Ukazatel	Limitní hodnoty		Doba odběru
Anilin	p-Aminofenol	50 mg/g kreatininu	52 µmol/mmol kreatininu	Konec směny
Arsen a arsenovodík	Arsen	0,05 mg/g kreatininu	0,075 µmol/mmol kreatininu	Konec týdne
Benzen	S-Fenylmerkapturová kyselina	0,05 mg/g kreatininu	0,024 µmol/mmol kreatininu	Konec směny
Dimethylformamid	N-Methylformamid	15 mg/l	0,25 mmol/l	Konec směny
Ethylbenzen	Mandlová kyselina	1500 mg/g kreatininu	1100 µmol/mmol kreatininu	Konec směny
Ethylenglykolmono butylether	Butoxyoctová kyselina	100 mg/l	0,76 mmol/l	Konec směny
Ethylenglykolmono butyletheracetát	Butoxyoctová kyselina	100 mg/l	0,76 mmol/l	Konec směny
Ethylenglykolmono ethylether	Ethoxyoctová kyselina	50 mg/l	0,48 mmol/l	Konec směny
Ethylenglykolmono ethyletheracetát	Ethoxyoctová kyselina	50 mg/l	0,48 mmol/l	Konec směny
Fenol	Fenol	300 mg/g kreatininu	360 µmol/mmol kreatininu	Konec směny
Fluoridy	Fluorid	10 mg/g kreatininu	60 µmol/mmol kreatininu	Konec směny
Fural	Pyroslizová kyselina	200 mg/g kreatininu	200 µmol/mmol kreatininu	Konec směny
Chrom sloučeniny (VI)	Celkový chrom	0,030 mg/g kreatininu	0,065 µmol/mmol kreatininu	Konec směny na konci týdne
Kadmium	Kadmium	0,005 mg/g kreatininu	0,005 µmol/mmol kreatininu	Doba odběru nerozhoduje
Methanol	Methanol	15 mg/l	0,47 mmol/l	Konec směny
Nikl	Nikl	0,04 mg/g kreatininu	0,077 µmol/mmol kreatininu	Doba odběru nerozhoduje
Nitrobenzen	p-Nitrofenol	5 mg/g kreatininu	4 µmol/mmol kreatininu	Konec směny
Olovo	5-Aminolevulová kyselina	15 mg/g kreatininu	13 µmol/mmol kreatininu	Doba odběru nerozhoduje
	Koproporfyrin	0,2 mg/g kreatininu	0,035 µmol/mmol kreatininu	
Pentachlorfenol	Pentachlorfenol	2 mg/g kreatininu	0,85 µmol/mmol kreatininu	Před poslední směnou pracovního týdne
Rtuť a její sloučeniny anorganické a fenylrtutnaté	Rtuť	0,1 mg/g kreatininu	0,056 µmol/mmol kreatininu	Doba odběru nerozhoduje

Látka	Ukazatel	Limitní hodnoty		Doba odběru
Styren	Mandlová kyselina	400 mg/g kreatininu	300 µmol/mmol kreatininu	Konec směny
	Mandlová+ Fenylglyoxylová kyselina	600 mg/g kreatininu	300 µmol/mmol kreatininu	Konec směny
Toluen	Hippurová kyselina	1600 mg/g kreatininu	1000 µmol/mmol kreatininu	Konec směny
	o- Kresol	0,5 mg/l	4,6 µmol/l	Konec směny
Trichloethylen	Trichlorooctová kyselina	100 mg/g kreatininu	70 µmol/mmol kreatininu	Konec týdne
	Trichlorethanol	200 mg/g kreatininu	150 µmol/mmol kreatininu	Konec směny
Xyleny	Methylhippurová kyselina	1400 mg/g kreatininu	820 µmol/mmol kreatininu	Konec směny

Limitní hodnoty ukazatelů biologických expozičních testů v krvi

Látka v krvi	Ukazatel	Limity	Doba odběru
Anilin	Methemoglobin	1,5 % Hemoglobinu	Konec směny
Kadmium	Kadmium	0,005 mg/l 0,045 µmol/l	Nerozhoduje
Inhibitory cholinesterazy a acetylcholinesterazy	Aktivita cholinesterazy a acetylcholinesterazy	pokles o 20 % z hodnoty před začetím prací	Konec směny
Nitrobenzen	Methemoglobin	1,5 % Hemoglobinu	Konec směny
Oxid uhelnatý	Karbonylhemoglobin	5 % Hemoglobinu	Konec směny
Olovo	Plumbaemie	0,4 mg/l	Nerozhoduje
Polychlorované bifenyly	Polychlorované bifenyly	0,05 mg/l	Nerozhoduje

Vydává a tiskne: Tiskárna Ministerstva vnitra, p. o., Bartuňkova 4, pošt. schr. 10, 149 01 Praha 415, telefon (02) 792 70 11, fax (02) 795 26 03 –
Redakce: Ministerstvo vnitra, Nad Štolou 3, pošt. schr. 21/SB, 170 34 Praha 7-Holešovice, telefon: (02) 614 32341 a 614 33502, fax (02) 614 33502 –
Administrace: písemné objednávky předplatného, změny adres a počtu odebíránych výtisků – MORAVIAPRESS, a. s., U Póny 3061, 690 02 Břeclav, telefon 0627/305 161, fax: 0627/321 417. Objednávky ve Slovenské republice přijímá a titul distribuuje Magnet-Press Slovakia, s. r. o., Teslova 12, 821 02 Bratislava, tel./fax: 00421 7 525 46 28, 525 45 59. **Roční předplatné** se stanovuje za dodávku kompletního ročníku včetně rejstříku a je od předplatitelů vybíráno formou záloh ve výši oznámené ve Sbírce zákonů. Závěrečné vyúčtování se provádí po dodání kompletního ročníku na základě počtu skutečně vydaných částeck (první záloha na rok 2001 činí 3000,- Kč) – Vychází podle potřeby – **Distribuce:** celoroční předplatné i objednávky jednotlivých částeck – MORAVIAPRESS, a. s., U Póny 3061, 690 02 Břeclav, telefon: 0627/305 179, 305 153, fax: 0627/321 417. **Internetová prodejna:** www.sbirkyzakonu.cz – **Drobný prodej – Benešov:** HAAGER – Potřeby školní a kancelářské, Masarykovo nám. 101; **Bohumín:** ŽDB, a. s., technická knihovna, Bezručova 300; **Brno:** Výšehrad, s. r. o., Kapucínské nám. 11, Knihkupectví M. Ženíška, Květnářská 1, M.C.DES, Cejl 76, SEVT, a. s., Česká 14; **České Budějovice:** PROSPEKTRUM, Kněžská 18, SEVT, a. s., Česká 3; **Hradec Králové:** TECHNOR, Hořická 405; **Cheb:** EFREX, s. r. o., Karlova 31; **Chomutov:** DDD Knihkupectví – Antikvariát, Ruská 85; **Kadaň:** Knihářství – Přibková, J. Švermy 14; **Kladno:** eL VaN, Ke Stadionu 1953; **Klatovy:** Krameriova knihkupectví, Klatovy 169/I.; **Liberec:** Podještědské knihkupectví, Moskevská 28; **Most:** Knihkupectví Šeríková, Ilona Růžičková, Šeríková 529/1057; **Napajedla:** Ing. Miroslav Kučerák, Svatoplukova 1282; **Olomouc:** BONUM, Ostružnická 10, Týcho, Ostružnická 3; **Ostrava:** LIBREX, Nádražní 14, Profesio, Hollarova 14, SEVT, a. s., Nádražní 29; **Pardubice:** LEJHANECK, s. r. o., Sladkovského 414, PROSPEKTRUM, nám. Republiky 1400 (objekt GRAND); **Plzeň:** ADMINA, Úslavská 2, EDICUM, Vojanova 45, Technické normy, Lábkova pav. č. 5; **Praha 1:** Dům učebnic a knih Černá Labuť, Na Poříčí 25, FIŠER-KLEMENTINUM, Karlova 1, KANT CZ, s. r. o., Hybernská 5, LINDE Praha, a. s., Opletalova 35, Moraviapress, a. s., Na Florenci 7-9, tel.: 02/232 07 66, PROSPEKTRUM, Na Poříčí 7; **Praha 2:** ANAG, spol. s r. o., nám. Míru 9 (Národní dům); **NEWSLETTER PRAHA:** Šafaříkova 11; **Praha 4:** PROSPEKTRUM, Nákupní centrum Budějovická, Olbrachtova 64, SEVT, a. s., Jihlavská 405; **Praha 5:** SEVT, a. s., E. Peškové 14; **Praha 6:** PPP – Staňková Isabela, Puškinovo nám. 17; **Praha 8:** JASIPA, Zenklova 60; **Praha 10:** Abonentní tiskový servis, Hájek 40, Uhříněves, BMSS START, areál VÚ JAWA, V Korytech 20; **Přerov:** Knihkupectví EM-ZET, Bartošová 9; **Sokolov:** KAMA, Kalousek Milan, K. H. Borovského 22, tel.: 0168/303 402; **Šumperk:** Knihkupectví D-G, Hlavní tř. 23; **Tábor:** Milada Šimonová – EMU, Budějovická 928; **Teplice:** L + N knihkupectví, Kapelní 4; **Trutnov:** Galerie ALFA, Bulharská 58; **Ústí nad Labem:** Severočeská distribuční, s. r. o., Havířská 327, tel.: 047/560 38 66, fax: 047/560 38 77; **Zábrdří:** Knihkupectví PATKA, Žižkova 45; **Žatec:** Prodejna U Pivovaru, Žižkovo nám. 76. **Distribuční podmínky předplatného:** jednotlivé částky jsou expedovány neprodleně po dodání z tiskárny. Objednávky nového předplatného jsou vyřizovány do 15 dnů a pravidelné dodávky jsou zahajovány od nejbližší částky po ověření úhrady předplatného nebo jeho zálohy. Částky vyšlé v době od začidování předplatného do jeho úhrady jsou doposílány jednorázově. Změny adres a počtu odebírányh výtisků jsou prováděny do 15 dnů. **Reklamace:** informace na tel. čísle 0627/305 168. V písemném styku vždy uvádějte IČO (právnická osoba), rodné číslo (fyzická osoba). **Podávání novinových zásilek** povoleno Českou poštou, s. p., Odštěpný závod Jižní Morava Ředitelství v Brně č. j. P/2-4463/95 ze dne 8. 11. 1995.